

De verzoeking

Thema: Rondwandeling
Lukas 4: 1-15

a. Geleid in de woestijn (Luk. 4: 1-2)

UITLEG VAN DE TEKST

De verzoeking van de Heere Jezus volgt onmiddellijk op Zijn doop door Johannes in de Jordaan. Bij deze doop klonk er een stem uit de hemel en gaf God de Vader getuigenis dat Jezus Zijn Zoon is. Ook daalde de Heilige Geest in de gedaante van een duif neer op de Heere Jezus. Zo werd Hij gezalfd en daardoor bekwaam gemaakt om het verlossingswerk te kunnen verrichten. Dit hoogtepunt wordt gevolgd door een dieptepunt. Opmerkelijk is dat de Heere Jezus door de Geest weggeleid wordt in de woestijn. De Heilige Geest brengt Hem in dat kale, droge, steenachtige en zanderige gebied om daar verzocht te worden van de duivel. Veertig dagen lang wordt de Heere Jezus verzocht. Heel die periode at en dronk Hij niet. Het is te begrijpen dat de Heere Jezus tenslotte honger krijgt. Aan het einde van die periode vinden drie verzoeken plaats. Deze verzoeken staan in de Bijbel.

TER OVERWEGING

Het is van belang om uit te leggen wie de duivel is. De duivel is een gevallen engel, de aartsvijand van God, die erop uit is om alles stuk te maken wat God gemaakt heeft. Dat kunnen we lezen in Gen. 3, waar hij de mens verleid heeft om in zonde te vallen. De mens is door eigen schuld gevallen. Nu is de Heere Jezus gekomen om de gevallen mens te redden en dat wil de duivel voorkomen. Hij gaat daarom de Heere Jezus verzoeken, dat is proberen Hem van God af te trekken door Hem te laten zondigen. Waarom wordt de Heere Jezus verzocht?

Omdat Hij ons vlees en bloed heeft aangenomen, dus waarlijk mens is geworden, wordt ook Hij evenals ieder ander mens onderworpen aan de aanvallen van de duivel. In het paradijs bezweek de eerste Adam onder de aanvallen van de duivel. Adam en Eva geloofden zijn woorden en werden ongehoorzaam aan de Heere. In Adam vielen wij allen. Maar nu komt de Heere Jezus als de tweede Adam en Hij biedt weerstand tegen de aanvallen van de duivel en verslaat hem. Waar de eerste mens viel en al zijn nakomelingen meesleepte in het verderf, daar houdt Hij stand en mag zo de overwinning bevechten voor heel Zijn kerk. Zo kan en wil Hij ons genadig zijn en ons redden uit de macht van de duivel. De duivel bedoelt in deze verzoeken Zijn val om zo te verhinderen dat iemand behouden zou kunnen worden. Onze zaligheid hangt er van af.

In een gesprek met de kinderen kan het verschil worden uitgelegd tussen verzoeken en beproeven. De duivel verzoekt. Op allerlei manieren, ook in onze tijd. Verzoeken is iemand proberen tot kwaad te verleiden. De Heere geeft de duivel ruimte om mensen te verzoeken, hoewel de duivel niet verder kan gaan dan de Heere hem ruimte geeft. Luther sprak van een kettinghond. Bunyan tekent in de Christenreis de duivel als de geketende leeuw net langs het pad dat Christen heeft te gaan. God bepaalt niet alleen de ruimte, maar ook de tijd waarin de duivel gelegenheid krijgt om Gods kinderen te verzoeken. De Heere Zelf verzoekt niet tot het kwaad, dat kan niet (Jak. 1: 13). Wel gebruikt Hij soms de verzoeking van de duivel om te beproeven, om de gehoorzaamheid aan de Heere op de proef te stellen of het wel echt is. Hier zit dus een goede bedoeling achter, namelijk om iemands geloofs-

kracht te versterken en Gods kracht zichtbaar te maken. Samenvattend kunnen we zeggen: God beproeft om staande te houden. De satan verzoekt om te doen vallen. 'Wij hebben geen hogepriester', lezen we in Hebr. 4, 'die niet kan medelijden hebben met onze zwakheden, maar Die in alle dingen, gelijk als wij, is verzocht geweest, doch zonder zonde.' Op Hem had de duivel geen vat. Hij doorstond alle verzoeking tot het einde toe en overwon. Dat is tot bemoediging. Zo weet Hij te helpen en te bewaren in alle verzoeken. 'Want in hetgeen Hij Zelf, verzocht zijnde, geleden heeft, kan Hij degenen die verzocht worden te hulp komen' (Hebr. 2: 18).

GELOOFSLEER

- Nederlandse Geloofsbelijdenis, artikel 12. Van de schepping aller dingen en met name de engelen. (God heeft ook de engelen goed geschapen, maar sommigen zijn van die uitnemendheid, in dewelken hen God geschapen had, in het eeuwig verderf gevallen.)
- Heidelbergse Catechismus, zondag 6. (Onze Heere Jezus Christus is de Middelaar Die, doordat Hij waarachtig God en mens was, staande is gebleven tegen de verzoeking van de duivel en Hij kan zo volkomen verlossing schenken.)

b. De eerste verzoeking (Lukas 4: 3-4)

UITLEG VAN DE TEKST

De Heere Jezus heeft veertig dagen en veertig nachten in de woestijn gevestigd, d.w.z. niets gegeten (vers 2). De eenzaamheid opzoeken en vasten zijn middelen om Zich door het gebed volkomen te richten op Zijn Vader en gemeenschap met Hem te zoeken. De periode van veertig dagen en veertig nachten herinnert ons aan Mozes. Hij vastte veertig dagen en veertig nachten op de berg Sinai (Ex. 34: 28). Elia liep veertig dagen en veertig nachten door de woestijn, zonder eten en drinken, naar diezelfde berg. Maar de Heere sterkte hem door de spijs, die Hij daarvoor gegeven had (1 Kon. 19: 8).

In die periode van veertig dagen heeft de duivel de Heere Jezus verzocht. Als de Heere Jezus na die periode honger heeft, komt de duivel opnieuw. De manier waarop hij verschijnt, wordt in Gods Woord niet vermeld. Hoewel Calvijn denkt aan een visioen, kunnen we ook denken aan een werkelijk gebeuren. De duivel kan op allerlei manieren tot ons spreken, door een stem in ons hart of via een mens. De duivel wijst de Heere Jezus erop dat Hij toch Gods Zoon is: 'Indien gij Gods Zoon zijt, zeg tot deze steen, dat hij brood worde.' Wat is de satan listig! Hij ontkent de uitspraken van God de Vader gedaan bij de doop van Zijn Zoon niet, maar probeert op deze wijze twijfel te zaaien in het hart van

de Heere Jezus. 'Indien gij Gods Zoon zijt...' Is het eigenlijk wel zo? Het is toch vreemd dat een Zoon van God honger moet lijden? Laat het dan maar eens zien. Maak van deze steen maar brood! Dit is de duivel ten voeten uit. Op een verborgen manier zaait hij twijfel. Zo is het in het paradijs al begonnen. Nee, hij zei niet openlijk tegen Eva dat het niet waar was, wat God had gezegd. Hij stelde alleen maar een vraag: 'Is het ook, dat God gezegd heeft...' (Gen. 3: 1). Het antwoord wat de Heere Jezus geeft, komt rechtstreeks uit de Bijbel: 'Er staat geschreven...' (vers 4). Het zijn woorden uit Deut. 8: 3. Mozes haalt daar de geschiedenis van het manna op. Hij herinnert Israël eraan hoe het verlegen zat om brood en hoe de Heere het ook zonder dat brood wonderlijk had gevoed, namelijk door het manna. Van de Heere waren ze afhankelijk en niet van brood alleen. Het brood houdt ons niet in het leven als God het niet zegent en er geen levenskracht aan verleent. We mogen onder alle omstandigheden erop vertrouwen dat God, naar Zijn belofte, voor ons zal zorgen. Door het scheppende spreken van God zijn er middelen om ons te onderhouden. Misschien wel op een heel andere wijze dan wij denken. Aan dit spreken wil Christus Zich in gehoorzaamheid onderwerpen. Hij wil het brood slechts ontvangen in gehoorzaamheid aan het woord uit Gods mond.

TER OVERWEGING

Als we het moeilijk hebben, is de duivel er heel snel bij. Als we zwak zijn, heeft hij aan ons een gemakkelijke prooi. Hij loert op zulke momenten. Hij zaait wantrouwen en wekt twijfel aan Gods Woord, aan Gods voorzienigheid, almacht, liefde, goedheid en rechtvaardigheid.

Hij probeert de mens ontevreden te maken, tegen Gods beleid in opstand te doen komen en tot eigenmachtig handelen te brengen. Maak aan de kinderen maar duidelijk dat de Heere Jezus van stenen brood had kunnen maken. Denk maar aan de wonderbare spijziging van een grote schare met maar vijf broden en twee vissen. Maar Hij doet het niet. Dit hongeren is ook een onderdeel van Zijn lijden dat Hij moet ondergaan in gehoorzaamheid aan Zijn Vader. Wanneer Hij met Zijn machtswoord van stenen broden zou maken, zou Hij ongehoorzaam zijn aan Zijn hemelse Vader. Hij houdt stand in deze verzoeking en belijdt dat Hij enkel uit de hand van Zijn hemelse Vader wil leven. Hij kiest niet voor zelfbediening, maar wil bediend worden door Zijn Vader. Daar wilde Adam juist vanaf. Die wilde als God zijn om zelf te kunnen beslissen. Hij meende dat hij op eigen benen kon staan. Hij was ongehoorzaam aan het woord van God en dat betekende de dood. De Heere Jezus bleef gehoorzaam aan het woord van God en zo schonk en schenkt Hij het leven. De Borg mag het verwachten van Zijn Vader. Zo heeft Hij het als Middelaar voor

Zijn kinderen verdiend dat ook zij het door genade kunnen beoefenen om het weer van de hemelse Vader te verwachten en uit Zijn hand te leven. De Heere Jezus vertrouwde in de nood (van de honger) op Zijn Vader. Zo heeft Hij de wil van Zijn Vader gedaan. Dat betekent voor ons dat ook wij in onze nood tot Hem mogen gaan. Christus heeft die macht niet voor Zichzelf gebruikt. Daarom heeft Hij macht om ons te helpen in onze nood.

GELOOFSLEER

- Heidelbergse Catechismus, zondag 9. (De Vader van onze Heere Jezus Christus regeert ook vandaag Zijn schepping. We belijden mee dat Hij in alles voor ons zal zorgen, ook voor voedsel of wat er ook op onze levensweg komt.)
- Heidelbergse Catechismus, zondag 50. (Geef ons heden ons dagelijks brood. Wij vertrouwen niet op andere schepselen, maar op de Heere alleen. Hij zal voor alles zorgen wat we elke dag weer nodig hebben voor ons lichaam.)

c. De tweede verzoeking (Luk. 4: 5-8)

UITLEG VAN DE TEKST

Tijdens de tweede (bij de evangelist Mattheüs: de derde) verzoeking neemt de duivel Hem mee op een heel hoge berg. Hij heeft een prachtig uitzicht op heel de omgeving. De duivel is zo machtig dat hij Hem al de koninkrijken der wereld en de heerlijkheid daarvan kan tonen. Lukas vermeldt dat de satan zegt: 'Zij is mij overgegeven.' Dat is ten dele waar. Deze wereld is, sinds de zondeval, door de duivel bezet gebied geworden. De duivel wordt daarom wel 'de overste dezer wereld' genoemd. In Zijn antwoord ontkent de Heere Jezus dat ook niet. Maar de bezetter is geen eigenaar. God is en blijft de rechtmatige Gebieder van al het geschapene. Heel de wereld ligt als het ware aan de voeten van de Heere Jezus en de duivel is bereid om Hem dat alles te geven. Dan hoeft Hij verder niet de weg van lijden te gaan. Alleen moet Hij dan wel de satan aanbidden, dat betekent hem als oppermachtige erkennen en hem eer bewijzen. Laten we deze verzoeking niet onderschatten. Christus wist immers wat hem te wachten stond. Met een knieval zou Hij Koning zijn, maar geen Zaligmaker. Geen Koning, Die het zaligst lot ver boven alle goën kan schenken. Maar Gode zij dank, Hij buigt niet, maar antwoordt heel kort: 'Ga weg satan.' De duivel aanbidden, dat nooit. 'Er staat geschreven: Gij zult de Heere uw God aanbidden en Hem alleen dienen.' Het zijn woorden uit Deut. 6: 13. Dan gaat de duivel weg en blijkt dat wat de Heere beloofd heeft, waar is. De engelen komen om de Heere Jezus te dienen. Ze eren hem en geven Hem alles wat Hij nodig heeft.

TER OVERWEGING

De vraag, die vanuit dit gedeelte tot ons komt, is: wie dienen wij? Van nature dienen we de satan, die ons mooie dingen voorspiegelt. Maar het aanbidden, het dienen van de duivel brengt tijdelijke vreugde met zich mee met alles wat deze wereld te bieden heeft. We kennen deze knieval wel. Waarom zou je moeilijk doen, als het makkelijk kan? Wat is het soms moeilijk om staande te blijven. Dat kan nooit in eigen kracht, maar wel in Gods kracht. De Heere heeft ons leren bidden in het volmaakte gebed: 'Leid ons niet in verzoeking, maar verlos ons van de boze.' Daarmee vragen we aan de Heere om ons niet in handen van de duivel te geven en niet aan onszelf over te geven. Met dit gebed op de lippen mogen we ons niet in verzoeking brengen. En als we er onverwachts in geraken, moeten we biddend trachten de verzoeking uit de weg te gaan. Want op de ene verzoeking volgt de andere en we zitten zo muurvast. Wat is het nodig om waakzaam te zijn en de duivel te onderscheiden. De ene keer komt hij als een briesende leeuw, zoekende wie hij zou kunnen verslinden, de andere keer komt hij als een engel des lichts. De Heere Jezus was in de verzoeken met het Woord gewapend. Het is opvallend dat de Heere Jezus niet in discussie gaat met de satan, Hij gebruikt geen tegenargumenten, Hij begint niet met het woordje als (als de Heere dit wil of als de Heere dat doet), maar Hij citeert eenvoudig het Woord en houdt het daarbij: 'Er staat geschreven'. Met het Woord van God heeft de Heere Jezus de aanvallen van de duivel afgeslagen. Om in de verzoeking staande te blijven, moeten we de gehele wapenrusting van God aandoen, zoals in Ef. 6 wordt beschreven: 'Doet aan de gehele wapenrusting Gods, opdat gij kunt staan tegen de listige omleidingen van de duivel.' Wat is het daarom nodig om veel te weten uit Gods Woord en bovenal de Heere te mogen kennen en dienen, want dat geeft echte vreugde.

GELOOFSLEER

- Heidelbergse Catechismus, zondag 34, vraag en antwoord 94 en 95. ('Gij zult geen andere goden voor Mijn aangezicht hebben.' In plaats van of naast de enige ware God zullen we niet iets anders bedenken waar we op vertrouwen.)
- Nederlandse Geloofsbelijdenis, artikel 7 (en 3-6). (Alles wat wij mensen nodig hebben, heeft de Heere God in de Bijbel laten opschrijven. Daar mogen wij niets van af doen.)

d. De derde verzoeking (Luk. 4: 9-15)

UITLEG VAN DE TEKST

De duivel geeft het nog niet op. Hij neemt de Heere Jezus mee naar de tempel in Jeruzalem, de heilige

stad. Samen met de Heere Jezus staat hij op de tinnene van de tempel. Waarschijnlijk moeten we hier denken aan het dak van de zuilengang van Salomo. Vanaf hier keek men in het diepe ravijn naast de tempelberg. Hij spoort de Heere Jezus aan om naar beneden te springen en doet dat met gebruik van een Bijbelwoord. Als de Heere Jezus een Bijbelwoord gebruikt, zal hij dat ook doen. De Heere Jezus heeft duidelijk gemaakt tijdens de eerste verzoeking dat Hij wil leven in afhankelijkheid van Zijn hemelse Vader. Laat dat dan maar eens zien, zegt de duivel, door naar beneden te springen vanaf deze hoge plaats. Er staat immers in de Schriften dat God Zijn engelen zal bevelen, dat ze U zullen bewaren. Ze zullen U op de handen nemen en Gij zult Uw voet niet te eniger tijd aan een steen stoten. Zo staat het immers in Ps. 91: 11. God zal Zijn kinderen bewaren in allerlei gevaren. Als Jezus de Zoon van God is, zal ook Hem geen gevaar overkomen. Hoe waar deze belofte is, zal straks blijken, wanneer inderdaad de engelen neerdalen om Hem te dienen (Matth. 4: 11). De duivel laat de tekst heel wat anders zeggen dan de Heilige Geest bedoelt, als hij beweert dat de engelen Gods kinderen onder alle omstandigheden beschermen. De Heere Jezus is hier helemaal niet in die gevaren, waar het in Psalm 91 over gaat. Als Hij nu van het dak zou afspringen in het ravijn, dan zou het alleen maar een vertoon van Zijn macht zijn, om Zich door de engelen te laten dragen.

Weer pakt de Heere Jezus het zwaard van het Woord en slaat terug met het Woord uit Deut. 6: 16. Daar wordt het volk herinnerd aan de situatie bij Massa. Ze werden daar door de Heere gewaar-schuwd om de Heere niet te verzoeken (Ex. 17: 1-7).

Na deze periode van verzoeken wijkt de duivel van de Heere Jezus. De duivel heeft geen succes gehad. Hier heeft hij zijn eerste nederlaag bij Jezus geleden. Deze nederlaag is nog niet definitief. Aan

het eind van Jezus' leven komt de duivel terug, dan wordt hij definitief verslagen.

In de kracht van de Geest keert de Heere Jezus terug naar Galilea. De kracht van de Heilige Geest is te zien in Zijn woorden en wonderen. De Heere Jezus spreekt met macht en met gezag. Het kan dan ook niet anders dan dat de mensen daarvan horen. Overal waar Hij komt, spreekt Hij in hun synagogen. De mensen zijn diep onder de indruk en prijzen Hem.

TER OVERWEGING

Dit gedeelte leert ons dat we geen teksten uit de Bijbel mogen toepassen op handelingen die ongeoorloofd zijn en dan te eisen dat God ingrijpt om te beveiligen. Dat is God verzoeken. Dat is God dwingen om onze weg te gaan, om ons op eigen gekozen wegen te helpen. Als de Heere Jezus er op ingegaan was en van het dak van de tempel was afgesprongen, dan had Hij een eigen weg gekozen om in de gunst van het volk te komen. Hij wil de weg van de Vader gaan en dat is de weg van het kruis, om zo te kunnen verlossen. De duivel is heel goed thuis in de Bijbel. Maar we kunnen zijn Bijbelgebruik herkennen aan het verdraaien en uit het verband rukken van teksten. Laten we daar waakzaam voor zijn. Het is waar (en laten we dat onderstrepen) dat de Heere naar Ps. 91: 11 de Zijnen nabij is in de nood.

Het gebed dat de Heere Jezus Zijn discipelen leerde ('Leid ons niet in verzoeking') is ook vandaag actueel. Het mag wel dagelijks gebeden worden.

GELOOFSLEER

Heidelbergse Catechismus, zondag 52, vraag en antwoord 127. ('Leid ons niet in verzoeking, maar verlos ons van den boze'. Uit onszelf zijn we zwak. Om staande te blijven tegen de doodsvijanden hebben we keer op keer de kracht van de Heilige Geest nodig.)